

§ 11 Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Stadsdelsnämndens beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som remissvar till kommunstyrelsen

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 11 januari 2018, dnr 1.5.1.-675-2017.

Programmet med förslagen på indikatorer för fokusområdena kan vara ett stöd i arbetet med att förverkliga stadens vision och mål om ett Stockholm som är tillgängligt för alla, oavsett funktionsförmåga och att personer med funktionsnedsättning ska kunna vara fullt delaktiga i samhället på jämlika villkor utan diskriminering. Förvaltningen har använt tre av de föreslagna indikatorerna till verksamhetsplanen för 2018.

Förslag till beslut

Ordförande Arvid Vikman m.fl. (S), Anders Ödmark m.fl. (MP) och Reijo Kittilä (V) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Maria Johansson m.fl. (L) föreslog att nämnden skulle besluta enligt ett förslag från Liberalerna.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden hade beslutat enligt förvaltningens förslag.

Reservation

Maria Johansson m.fl. (L) reserverade sig mot beslutet med hänvisning till förslaget från Liberalerna.

Att besvara remissen enligt följande.

Alla stockholmare ska ha friheten att kunna forma sitt eget liv, utbilda sig, arbeta, delta i samhällslivet och leva i gemenskap med andra. I programmet bör tydligare framgå att personer med funktionsnedsättning, med behov av tillgänglighet för att kunna vara delaktiga, finns inom alla delar och kategorier som staden vänder sig till, inklusive turister, affärsresenärer, förtroendevalda, föräldrar, anställda och som Stockholmare helt enkelt. Det måste vara tydligt och klart att all stadens verksamhet ska bedrivas så ingen diskrimineras, det är också ett sätt att ta ställning och driva på utvecklingen när man från staden säkerställer att alla de konferenser och tillställningar man själv bjuder in till genomförs i tillgängliga miljöer och på tillgängligt sätt. Generellt bör staden bli bättre på att göra rätt från början. Programmet behöver spridas för att nå och på riktigt kunna genomsyra alla stadens verksamheter, vi upplever inte att det är så i dag utan funktionshinderperspektivet förbises.

Exempelvis har genom åren miljontals kronor lagts på att iordningställa trottoarer, gångvägar och övergångsställen.

Allt detta sätts vid två återkommande situationer ur spel.

- När snöröjningen struntar i att snöröja nedfasningarna och man därmed blir fast på trottoaren och inte kan ta sig över gatan. När sedan snön smälter är det där, på nedfasningen det är snö och is allra längst.
- När gatuarbete görs och tidigare nedfasningar återställs med hög trottoarkant. Självklart ett misstag men ett onödigt misstag som kostar både tid och pengar.

Inledningsvis i programmet nämns Agenda 2030, men det finns sedan inte något inledande stycke så som med FN-konventionen. Hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030 är ett oerhört stort framsteg jämfört med de tidigare Millenniemålen. I själva deklARATIONEN förtydligas kravet på funktionshinderperspektiv och i flera av artiklarna framhålls det också specifikt.

På samma sätt som det nuvarande programmet för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, som antogs under Alliansens tid vid majoritet, innehåller föreliggande förslag till program konkreta mål och indikatorer med en tydlig ansvarsfördelning. Vi ser dock att det finns områden som kan förbättras.

Ett tillgängligt Stockholm där alla har möjlighet att delta kräver att alla stadens nämnder och bolag arbetar i samma riktning och tar sitt ansvar. Därför är det bra att programmet spänner över hela stadens verksamhet. Samtidigt kan inte de verksamheter förbises, som har till huvudsaklig uppgift att hjälpa och stödja personer med funktionsnedsättning.

Vi ser exempelvis med stor oro på de rapporter som har nått oss om försämrad rätt till ledsagning som drabbar synskadade, och som inte har någon grund i politiska beslut utan i ändrad praxis på tjänstemannanivå. Detsamma gäller försämringar i rätten till kontaktperson. Staden kan inte med ena handen anta program som innehåller ambitiösa föresatser om rätten till en meningsfull fritid och att delta i samhällslivet, och med andra handen inskränka stockholmarnas möjligheter att göra just detta.

Rätten att kunna bestämma över sitt liv förutsätter valfrihet. Personer med funktionsnedsättning kan behöva hjälp med behov som är mycket grundläggande och som har en avgörande roll för deras förmåga att klara sig i vardagen, och det är därför självklart att de så långt som möjligt måste kunna välja vem som ska ge dem denna hjälp. Det är därför synd att valfrihetsperspektivet saknas helt i förslaget till program.

Personer med funktionsnedsättning ska inte bara kunna ha en anställning – de ska också kunna starta och driva företag. Det är viktigt att information och blanketter som krävs för att starta företag är tillgängliga. Det gäller även blanketter för att ansöka om föreningsbidrag, något som inte alltid är fallet idag.

Något som är speciellt påtagligt för alla människor med någon form av funktionsnedsättning är att de problem som finns i samhället i stort ofta får än starkare negativ effekt. Bristen på bostäder är ett av vår tids största problem, och får vida konsekvenser för människor som har svårt att hitta bostad. För att hitta en långsiktig lösning måste staden aktivt arbeta för att bygga fler

bostäder, i högre takt, och att med stadens bostadsbolag kontinuerligt testa nya metoder för att bygga billigare.

Staden ska kontinuerligt arbeta för att ha en mer inkluderande fysisk utformning. För att garantera detta behöver förankringsarbetet vid detaljplaneprocesser engagera fler redan vid ett tidigt stadiet i planeringsprocessen och expertgrupper med expertis rörande funktionshinderfrågor måste ges möjlighet att vara delaktiga i stadens fysiska utveckling. Samtidigt är det ytterst politikernas ansvar att garantera att de som arbetar med att ändra Stockholms fysiska miljö följer de lagar och regler som finns till för att garantera en tillgänglig miljö i hela staden. För att det ska vara möjligt måste staden ställa tydliga krav på kompetens gällande byggandet av fysiska miljöer som är tillgängliga för människor med alla typer av funktionsnedsättning.

Frågan om ett tillgängligt utbud av konst och kultur är större än bara en fråga om fysisk tillgänglighet till utställningslokalerna. Det handlar också om ett utbud av kulturella uttryck som är möjliga att ta del av även för besökare som har olika typer av funktionsnedsättningar. Exempel är permanenta multisensoriska verksamheter på stadens kulturinstitutioner.

Uttalande

Christer H Sjöblom m.fl. (M) lämnade följande särskilda uttalande:

Det är positivt att ett förslag till Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023 har tagits fram. Moderaterna ställer sig dock kritiska till ett antal punkter.

Det behöver tydliggöras vilka inom staden som ansvarar för att utföra det som i programmet gäller att staden ska erbjuda *ändamålsenligt stöd och effektiv matchning*. Ansvarsfördelningen mellan olika nämnder behöver här vara tydlig. Samt hur avgränsning och ansvaret ser ut för samverkan med arbetsförmedlingen.

Moderaterna är ytterst kritiska till indikatorn: *Andel vuxna personer med funktionsnedsättning som är beviljade*

insatser från socialtjänsten och som kan försörja sig själva. Vi tolkar detta som att funktionsnedsatta personer som går från försörjningsstöd till exempelvis aktivitetsersättning eller sjukersättning, ska räknas till självförsörjande. Staden står alltså inte längre för deras försörjning, samtidigt står personen utanför arbetsmarknaden. Räknas dessa personer som självförsörjande, trots att de erhåller bidrag, riskerar strävan att få dessa människor i arbetet gå åt motsatt håll. Individens möjligheter till inträde på arbetsmarknaden kommer avsevärt att försämrast.

Enligt programmet ska staden aktivt erbjuda personer med funktionsnedsättning, anställning, praktikplatser och sommarjobb. Det saknas dock indikatorer för att kunna följa upp detta mål. Det blir problematiskt när det inte finns möjligheter att föra register över personer med funktionsnedsättning, hur ska uppföljning då ske? Det måste i så fall finnas andra sätt att följa upp uppdraget på ett lagligt sätt.

När det gäller fokusområdet rätten till utbildning föreslås bland annat uppföljning av andel elever med funktionsnedsättning inom respektive skolform som upplever att de får de hjälpmedel de behöver. Samt uppföljning av andel elever med särskilt stöd som når målen för respektive skolform. Även här blir det svårt att tillämpa en trovärdig uppföljning när det inte finns möjlighet att registrera personer med funktionsnedsättning.

Det finns flertal program inom området mänskliga rättigheter. Ett gemensamt program för alla delar inom området hade därför underlättat implementeringsarbetet och efterlevnaden. Det måste finnas rimliga förutsättningar och tillräckligt med stöd för våra medarbetare att kunna arbeta efter de direktiv som ges.

Ersättaryttrande

Kristin Jacobsson (C) lämnade följande ersättaryttrande
Centerpartiet välkomnar detta stadsövergripande program med en målsättning om en tillgänglig och jämlik stad för alla, och där alla människor är delaktiga utan att känna sig diskriminerade.

I de fokusområden som lyfts berörs flera av de områden som stadsdelsförvaltningarna ansvarar för, såsom ekonomiskt bistånd, stadsmiljö och äldreomsorg. Det

känns angeläget att särskilt betona vikten av ett program som stärker stadsdelens verksamheter och de utmaningar man ställs inför. Exempelvis behovet av anpassade lokaler för fritidsaktiviteter och anpassade boenden. Och tillgängliggörandet av stadsdelens rekreationsytor och kulturutbud.

Dock nämns inte förskolan som ett fokusområde vilket är bekymrande. Förskolans verksamhet har ett självklart behov av att vara anpassat för barn med funktionsnedsättning. Det gäller såväl genom tillgängliga lokaler som i den pedagogiska verksamheten. Likaså möjligheten att utveckla en förskola med särskilda prioriteringar och verksamhetsanpassning för barn med funktionshinder. Vi ser således att även förskolan pekas ut som ett prioriterat fokusområde.